

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolna peti-
vstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglašni in
poslano vrtica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezna šte. stena
40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Zakaj smo izstopili iz deželne vlade...

Včerajšnji »Narod« nas obupano
vpraša, zakaj da smo pravzaprav iz-
stopili iz deželne vlade. Težko nam
je odgovoriti na tako komplicirano
vprašanje...

Že ko sta naša poverjenika po-
dala po sklepu stranke demisijo, smo
v našem listu obširno navedli vse
one nečeste in različne ter dokaj
tehtne razloge, ki so nas silili, da na-
pravimo energično konec sumljiv
koalicijski politiki. Tam smo tudi po-
vedali, da nas je baš denuncijantska
in visliška politika »Naroda« prepi-
čala, da nima srčanka, ki drži na
svojo čast in na svoj program, pri
ljudih, ki so ponižali slovenski na-
rod na špijonski nivo, prav nič iskati.
Svarili smo še v onem poslednjem
planku vse one policijotovski pisarje,
ki se zatekajo k »Narodu«, da naj
vendar že nehajo s svojo bestialno
politiko.

Rezultati take avstrijsko-pruske
politike so sedaj vsem očitni. Imamo
deželno vlado, ki se prav veselo po-
žvižga na vse konstitucionalne obi-
čaje, na zakonitosti, na službene nor-
me, imamo pa tudi na drugi strani,
zlasti na deželi, nešteto žrtiev vse-
splošnega ovaduštva, ki je šlo tako
lepo v klasje, odkar je začel »Narod«
in njemu podobni listi proslavl-
jati špijonstvo kot najvišja kulturna
potreba zedinjenega slovenskega na-
roda. Koliko ljudi je prišlo zaradi te
sramotne gonje v zapor, koliko ob-
službo! Objavili bomo celo vrsto
drastičnih slučajev, ki kažejo, kako
si gotovi ljudje tolačijo toli razupito
zakonitost. Toliko ovadušov, najne-
sravnnejših ovadušov, a n o n i m n i h

ovadušov, tistih, ki spravijo družin-
skega očeta ali bolno mater v zapor
ali ob zaslužek z lažnjivim, nepodpi-
sanim pismom, ni še nikoli hodilo po
slovenski zemlji. Toliko propadlih
kreatur ni bilo pri nas niti v dobi naj-
bujnejše avstrijske vojne reakcije.
Za ta časten pojav, ki nam odpira
vpogled v sijajno bodočnost sloven-
skega življa in značaja, gre vsa hvala
takozvanemu narodnemu časopisu
in raznim narodnim zvezam, ki so
najpristnejša središča vseh najniž-
kotnejših, najpodejših slovenskih de-
nunciantov. Špijonstvo je njihov pro-
gram in ponos. Vprašajte prizadete
delavce, zlasti železničarje, pa boste
izvedeli stvari, ki se vam bodo zdele
nemogoče, ker ne morete verjeti, da
hodi po zemeljski obliki toliko podlih
značajev. Tužna nam majka!

In zdaj ti pride glavni branitelj te
čedne družbe pa te vpraša obupan,
zakaj si izstopil iz deželne vlade...
Se slabi vic ni tako otroško vpra-
šanje!

Ali naj bi bili mi še nadalje sode-
lovali pri stvari, o kateri smo že v
naprej prerokovali, da doživi prav
kmalu klavni konec?

Mesto da bi se »Narod« toliko
razburjal zaradi nas, naj rajše pove-
svoji ljudem, da ni ovaduštvo niti
za pripadnika slovenske narodne
stranke prav nobena čednost. Če bo
to storil, si bo vsaj kolikor toliko olaj-
šal vest. In koristil bo nelzerno slo-
venskemu narodu, ki je v resni ne-
varnosti, da ga duh ovaduštva do-
cela preplavi in ugonobi.

Potem bomo šele govorili z njim
o drugih rečeh.

ceptu, ki je stopil v veljavo tudi tam
okrog Črnomlja, se sedaj preganja
ljudi za besede, ki so bile baje izre-
čene v dne, ko se je bližal konec
Avstrije. V tem slučaju na ne gre
pravzaprav za kako hujskanje niti v
onem času, marveč zgolj za po-
božno željo ljudi, ki se hočejo izne-
biti mirnega in pridnega delavca, so-
cijalnega - demokrata.

Politični in kulturni program zve-
zarskih špijonov — in menda ne sa-
mo njih — je pač ta: Vse slovenske
sodruge, kar jih je na železnici, se
mora odpustiti iz službe. Sedaj, ko so
slovenski delavci zedinjeni in samo-
stojni, sedaj naj gredo s trebuhom
za kruhom zato, ker so socialisti in
zato, ker tako hočejo zveza jugo-
slovanskih špijonov ter njihovi po-
krovitelji in apostoli.

Živela jugoslovanska demokra-
cija!

Za danes vprašamo samo: Ali se
hoče tudi v tem slučaju iti nazaj
do ... meseca novembra? Zakaj je
postal gosp. Romah poverjenik za
promet in kdo ga je podpiral? Ali
veljajo službena pragmatika in druge
zakonite določbe tudi za slovenske
železničarje, ki ne trobijo v zvezar-
ski rog?

Ne bomo v nobenem slučaju do-
volili, da se bestialno uniči poštenega
slovenskega delavca, ki je opravljal
zvesto celih 18 let svojo službo. Ve-
mo, kam meri ta zistem. Naj se pa ne
misli, da se bo s takimi metodami
preprečilo morebitne železničarske
stavke.

Grešniki!

Gospod urednik! Kakšna knjiga
naj bi se po Vaših mislih čimprej iz-
dala? Kakšno barvo naj bi imela, da
bi odgovarjala psihi jugoslovanskih
»maharjev« in njihovih podanikov?

Tekom vojske so si državniki tu
in tam izmišljali raznobarne brošu-
rice, bele, rdeče, plave, pisane itd.
Kakšna neki bi bila danes modi pri-
merna?

Najbrž močeradasta, nekoliko
mačkasta. Brošurica bi izšla po na-
logu neke deželne vlade, morebiti
celo v Ljubljani. Obravnavala pa bi
kakor poročila »Slov. Narod«, o ma-
hinacijah, o vsiljenem boju, o patri-
jotizmu, o boljševoških, susteršičih, iz-
med vrst pa bi blestelo trpljenje že-
njalnih patriotov, ki hočejo spraviti
z nezahrbnimi potezami Jugoslavi-
jo, odnosno JDS, na konička.

Stara metoda — ex informata
consentientia, ali z drugimi besedami,
na podlagi zaupnih informacij in de-
nuncijacij proti vsem, ki se ne strin-
jajo. Za konfincije, sekvestracije,
izgone, obsedno stanje itd., bile so
zaupne informacije nemerodajnih
osebic merodajne.

Nadzornikom, sekvestrom, podie-
tij, posestev se imenujejo zaupni pri-
ljetelj. Velikanskih nalog se lotijo.
Druge vitalne stvari se opuščajo. Ka-
pitalistom je dovoljeno vse. Trgovci
po deželi, med njimi župani, delajo
naprej z življenjskimi potrebščinami
nedovoljene dobičke. Prodajalo ame-
rikanski špeh po 24 do 26 K, koru-
zno moko po 3 K, petrolej liter po
6 K, meso po 16 K, dočim kupujejo
živino po 6 K, češ, saj so vse nare-
be »ukinjene«. Olavarstva pa nimajo
časa se s tem ukvarjati, ker je pač
sedaj najvažnejše vprašanje, stikati
za boljševoški, imenovati sekvestre in
izbirati zaupne prijatelje.

Potreba, da se izda posebna bro-
šurica, postaja vedno nujnejša. Po
mojem mnenju bi bil najbolj pripravi-
ni naslov za tako publikacijo, na-
slov, ki bi obenem najbolj odgovar-
jal celotnemu rezultatu, ime: »Pa-
n a m a«.

Zopet slučaj.

V premogokopu v Mirni na Do-
lenjskem se je zgodil te dni sledeči
veleznameniti slučaj: Ravnatelj pre-
mogokopa — Nemec Grossmann —
pokliče k sebi nekaj rudarjem in jim
izroči nemško pisani in od njega po-
pisani službeni »Bestätigung« pre-
mogovnika, da je 7 rudarjev odpu-
ščenih iz službe in da morajo takoj k
orožnim vajam. Razumete? Na tem
nemškem pismu navedeni rudarji bi
morali takoj po ukazu nemškega
ravnatelja brez nobene vojaške po-
zivnice, ne da bi uiti vedelo, pri ka-
teri vojaški oblasti se imajo zalasiti,
v vojaško službo. Kdo nam pojasni ta
vnebovpijoči pojav? Osupnili smo.
Nemški ravnatelj z nemškim odso-

vilnim pismom pošilja naše ljudi k
orožnim vajam. Kam smo prišli? Kdo
nam pojasni to zadevo? Sumlja-
va se nam zdi. Kdo je dal oblast te-
mu nemškemu podjetniku, da pošilja
na svojo pest, s svojim pismom ljudi
k orožnim vajam potem, ko so te va-
je že pri kraju? In ravno rudarje, ki
so tako nujno potrebni za prepotreb-
no produkcijo premoga. Dodajamo
še, da je nato še drugim rudarjem, ki
niso bili imenovani v njegovem slav-
nem nemškem pismu ukazal, da mo-
rajo k vojakom in jih spodil iz službe.
Kaj tiči zato predrznostjo?

O stvari smo že informirali naše
poslance.

Poklicane oblasti pa vprašamo,
da nam to nerazumljivo zadevo po-
jasnijo.

Vprašamo.

Poleg afere v čekovnem uradu se
te dni veliko govori tudi o onem fa-
moznem brzjojavu, ki ga je poslal
Pribečević deželni vlad in v katerem
se baje ukazuje, da se imajo razni
funkcionarji v Črnomlju in drugod
vsled boljševoških nemirov odstaviti.
Če že nočejo nekateri gospodje pri
deželni vladi izgovoriti, vkljub te-
mu, da tirja od njih vsa slovenska
javnost točnega pojasnila, naj se
vsaj objavi dotični brzjojav. Že be-
sedilo brzjojava samega bi nam najbrže
razjasnilo marsikaj. Ali je že postal
splošen običaj, da se o vsem molči?

Od kompetentnih faktorijev za-
htevamo prav energično, da se vsaj
dotični brzjojav takoj objavi. Imamo
svoje razloge za to.

Nerodno se je stvar aranžirala, še
bolj nerodno se jo prikriva.

Brzjojavne vesti.

Angleži proslave zmago 19. julija.

LDU. Milan, 4. (Brezlično.) Iz
Londona javljajo: Bonar Law je iz-
javil v angleški spodnji zbornici, da
namerava angleška vlada oficijelno
proslaviti sklep miru dne 19. julija.
Pri teh slavnostih, ki jih bodo prire-
dili v Londonu, bodo sodelovale ar-
made, mornarica in letalske čete.
Povabiti nameravajo tudi amerika-
nske čete, ki so pred kratkim prišle v
London.

Vrhovni medzavezniški svet.

LDU. Lyon, 3. (Brezlično.) Vrh-
ovni medzavezniški svet ni zboro-
val v četrtek niti jutraj popoldne,
pač pa so se nekateri člani tega sveta
posvetovali tekot popoldne s Cle-
menceaumom o raznih vprašanjih. V
četrtek jutraj je imela sejo komisija,
ki se peča s teritorialnimi klavzu-
lami mirovne pogodbe z Nemško
Avstrijo.

NOVA NOTA BELI KUNU.

LDU. Dunaj, 3. (ČTU.) »Neues
Wiener Tagblatt« doznava iz pouče-
nih krogov, da je načelnik entente
misije podpolkovnik Romanelli zorel
poslat Beli Kunu noto. Noto navaja
dejstvo, da je Szamuely navidežno
odpravil krvave sodebe v Budimpešti,
da pa dopušča, da tem strašnejši di-
jalo v provinci. Romanelli zahteva
odpravo takojimenovanega revolu-
cionarnega sodstva in izjavlja, da so
narodni poverjeniki osebno odgovor-
ni za vsako bodočo krutost. Bela Kun
je že odgovoril in obeta, da se bodo
omenjena dejstva preiskala v svrhu
poznejšega zastopanja. Omembe
vreden je intervju, ki ga je imel Kun
pred kratkim z angleškim časnikar-
jem. Kun mu je odkritosrčno priznal,
da je doslej izdal v inozemstvu 4 mi-
lijarde za propagandne smotre.
Smeljalje se, je pripomnil, da je 60%
tega denarja izgrešilo pravo pot.

In tako dalje...

Rekli smo, da bomo navedli mar-
skateri drastični slučaj, ki nam bo
zgovorno ilustriral zakonite metode
najnovejših čuvajev naše države.
Ljudske pravice se ni še nikoli tako
teptalo, kakor v zadnjem času. Za-
enkrat se omejimo le na to, da ome-
nimo posamezne slučaje in da opozo-
rimo na nje tiste, ki jim ni politična in
upravna poštenost lanske sneg. Po-
vemo pa tudi, da ako ne bo nasilju
kmalu konec, bomo nastopili z dru-
gačnimi sredstvi. Naj se vzame na
znanje.

Sodr. Slanovica, strojevodje v
Borovnici, se je te dni odpustilo
kratkoterminalno iz službe, ne da bi se po-
vedalo, zakaj se ga je pravzaprav
spravilo ob službo. Sodr. Slanovic
opravlja svojo službo že 18 let, za
krivil ni nikoli ničesar. Pa ga lepega
dne pokličejo v urad in mu kratko-
malno povedo, da ni več za sloven-
skega železničarja, službe v Slove-
niji. Malenkosti. Imamo sicer tudi pri

nas zakone, službene predpise, služ-
beno pragmatiko, itd., toda kako si
moreš vendar misliti, da se bo vzelo
take zakonite določbe v poštev, ko
gre za navadnega socialnega demo-
krata, ki se ga mora po diktatu na-
rodnih zvezarjev, onih najpodejših
slovenskih denunciantov, odločiti?
Gospoda poverjenika za promet Ro-
mah se je zato in samo zato nastavi-
lo, ker je on slepo orodje raznih
zvezarjev. In ker streme sedaj špi-
joni — pardon! — zvezarji za tem,
da se »rdečkarje« spravi iz želez-
niške službe, je prokleta dolžnost g.
poverjenika, da jim uboga.

In zgodilo se je, da jim je prav
ponižno ubogal. In ker je bilo treba
na vsak način najti kako pretvezo,
so po doglem ugibanju prišli na to —
najbrže s pomočjo kakkega zvezarja,
ki je bil špijon že pod staro Avstrijo
— da je soodr. Slanovic meseca okto-
bra ali novembra, ko Jugoslavije
skoraj še ni bilo, razlagal železni-
čarjem na nekem sestanku čisto mir-
no in stvarno pojem monarhija in re-
publika. To je bilo zadosti. Po re-

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.
(Dalje.)

— Z glavo je zmaljal in dejal: »Za ta slučaj
nisem kompetenten.«

— Ali ji ni nič zapisal?

— Nič.

Peljal me je v obednico, izpremenjeno v
bolnico. Ležala je tam v naslanjaču, odreve-
nela, kost in koža; lasje razpleteni, oči ji žare
kot dva oglja. Dala mi je obe roki, ki jih je
njen mož položil v moje. Nato je odšel v salon
in naju pustil sama. Moje srce je ostalo hladno;
ne zaupam svojim očem in sem pri takih ne-
običajnih prizorih vedno oprezen.

— Ali veste, da sem malone umrla?

— Da.

— In ni vam hudo vsled tega?

— O pač!

— In vas to ne gane, vi nimate sočutnega
pogleda zame, ne vzklaka bolesti.

— Vaš mož je tu!

— Kaj nahu ni on sam spet privedel sku-
paj!...

— Kakšno bolezen imate pravzaprav,
gospa baronica?

28

— Zelo sem bolna. Vprašati moram spe-
cijalista za ženske bolezni.

— Tako!

— To mi vzbuja strah. Strašno je! Ko bi
vedeli, kako grozne ure sem preživela...
Dajte mi svojo roko na čelo... Oh, kako je to
dobro... Dajte, nasmehnite se mi... Vaš
smehljaj mi vrača življenje!...

— Baron...

— Odiiti hočete... Zapustiti me!

— S čim sem vam na uslugo, gospa ba-
ronica?

— Vtapoljala se je v solzah.

— Saj vendar ni vaša volja, sem dejal
živahno, da bi na tem kraju, duri ob duri z
vašo hčerko in vašim možem, igral ljubimca!
— Vi ste okrutnej, brezsrčnež, stra...
— Zbogom, gospa baronica!

Odšel sem. Baron me je spremljal preko sa-
lona, toda ne tako brzo, da ne bi videl, kako je
izginil v sobi skozi vratih rob ženskega krila.
To žensko krilo je vzbudilo v meni sumnjajo, da
se igra tu navadna komedija.

Baron je zaprl duri za mano tako glasno,
da je odmevalo po stopnicah in da sem imel
vtis, kot da me je vrgel na cesto.

Nič se ne varam: pravkar sem prisostvo-
val ganljivi igri z dvojno rešitvijo.
Ta skrivnostna bolezen, kaj je to? Histe-
rija? Ne. Po slovensko: materinski popadki.
V prostem prevodu: silna želja po nosečnosti,
spolno poželjenje žene, ki se je tekom let

zmanjšalo in odelo v plašč čestitosti, a je
vzlic temu izbruhnilo nekega dne v zako-
nomolu.

Žena živi v polovičnem celibatu, je vedno
na straži pred oploditvijo, v neprestani bo-
jazni, da bi dobila dete, nepotešena v nepo-
polnih združitvah. Vse to jo sili v objem lu-
bimca, tira v zakonolom, ker niso potešena
njena poželjenja. In prav v tem trenutku, ko
naj bi spadal ljubimec njej in je podjarmljen, se
ji izmuzne in jo pusti, tudi on, na cedilu!

Kako boren je zakon, kako bedna lju-
bezen!

Ko sem bil pri kraju s svojo analizo, sem
si ustvaril to-le mnenje: polovičarstvo tega
zakona je gonilo vsakega izmed njih v objem
drugačnega, ki jima bi nudil popolno zadovoljitev.
In razočaranje, ki je doletelo njo spričlo moje
ločitve, jo je bilo vodilo nazaj k njenemu
možu; ta je zdaj lažje opravljal svoje zakonske
dolžnosti, ker mu je postala dražja, odkar mu
je ponašanje ljubimčeve vrnilo ženo.

Vsega je bilo torej konec, ker sta se zopet
pobotala.

Hudič je odšel.

Zastor pade.

Ne, ni še vsega konec.

Spet me je obiskala v moji sobi in jaz sem
ji izjavil popolno priznanje, ki je brutalno od-
kritosrčno.

V prvem letu ni imela niti pojma o nasla-
dah ljubezni, o opojni zakonski sreči. Po nje-
nem porodu se je njen mož ohladil in se je iz
strahu pred novo nosečnostjo izogibal spolno
zadovoljitev.

— Ta mož, na videz tak orjak, vas torej
ni nikoli osrečil?

— Skoro nikoli... ali pa redkokdaj...

zelo redkokdaj.

— In zdaj?

Zardela je.

— Zdaj mu je zdravnik nasvetoval, naj se
popolnoma vzdri.

— Omahnila je na zofo in zakrila lice z ro-
kami.

Razburjen vsled priznanja teh intimnosti,
sem pričel nežno napadati. Ona se ne upira,
sope in trepeče, toda v odločilnem trenutku se
ji jame oglašati vest. Pahnila me je v stran.

Čudna zagonetka, ki me je pričela dražiti.

Kaj neki hoče od mene? Vse! Toda straš-
jo je resničnega zločina, nezakonskega otroka!

Objel sem jo in poljubljaj, da bi pobesnela.

Dvignila se je, še vedno nedotaknjena, toda
manj razočarana nego zadnjič.

In zdaj, kaj storiti?

Možu vse priznati? — To se je zgodilo!

Podati mu podrobnosti? ... Čemu?...

Saj ni podrobnosti!

Dva komisarija ogrske sovjetske vlade na Dunaju.

LDU. Dunaj, 3. (ČTU.) »Neues Wiener Abendblatt« piše: Za Kunijem je dospel na Dunaj Agoston, narodni komisar ogrske sovjetske vlade. Oba pripadata k vladi, vendar pa nista pristaša Kunova. Dozdeva se, da njiju odpotovanje iz Budimpešte ni samo počitni dopust.

Na madžarskih frontah mir.

LDU. Budimpešta, 4. (Brezlično.) Ogrske korespondenčni urad objavlja 3. julija sledeče vojno poročilo: Na severni fronti nadaljujemo v polnem redu že javljena pomikanja. Na drugih frontah nič novega. Vrhovno armadno poveljništvo.

ŽELEZNIČARJI V NEMČIJI PRED STAVKO.

LDU. Nauen, 3. (Brezlično.) Preko 10.000 železničarjev je imelo v sredo popoldne v Frankobrodu ob Menu shod, na katerem so sklenili, da stopijo v četrti jutraj ob 6. uri v stavko, ki pa se ima za enkrat pojaviti le s pasivno resistenco. Zastopniki železniških uradnikov kojim zveza je izdala letak proti striku, se svarila pred prenehanjem koraki. S tem pa nima nikakor biti razumljeno, da-li naj se železniški uradniki vseeno kasneje priključijo stavki.

Rusk general Denikin zavzel Harkov.

LDU. Milan, 4. (Brezlično.) V London je dospela vest iz Novorossijska, da je armada generala Denikina zavzela mesto Harkov, pri čemer je razen 1600 ujetnikov padla v njene roke neizmerna množica volnega materiala.

Oficijelni podatki francoskih vojnih izgub.

LDU. Lyon, 4. (Brezlično.) V poročilu, ki sloni na številnih dokumentarnih izkazih, in ki je bilo v sredo razdeljeno med poslance, navaja Louis Marin, generalni poročevalec proračunske komisije, natančne podatke o izgubah, ki jih je pretrpela francoska armada do 11. novembra 1918., in ki jih je francoski general štab do dne 1. aprila 1919. dognal ter priobčil potem vojnega ministrstva. Glasom tega poročila je padlo 32.200 častnikov, 1.006.100 mož (rodno iz Francije), 27.000 kolonijalcev iz severne Afrike in 24.400 dragopoltnikov iz drugih kolonij; celokupno število mrtvih znaša torej 1.089.700. Pogreša se 2500 častnikov, 246.500 mož evropskih čet, 9000 kolonijalcev iz severne Afrike in 7360 mož iz drugih kolonij; skupaj 265.300 ljudi. Skupna vsota mrtvih in pogrešanih je 1.353.000 častnikov in vojakov. Poročevalec primerja vsoto izgub s številom vseh ljudi, ki so bili klicani pod orožje k vojski na kopnem od 2. avgusta 1914. do 1. januarja 1919. To število znaša 195.000 častnikov (od katerih jih je dobilo častniško šaržo 162.000 tekem vojn), 7.740.000 mož evropskih čet, 260.000 mož severnoafriških čet in 215.000 mož iz drugih kolonij, ozir. vsega skupaj 8.410.000 častnikov in mož. Pri tem prihajajo v poštev samo čete, ki so namenjene neposredno za boj. Vsota vseh naših definitivnih izgub na kopnem (to je mrtvih in pogrešanih) znaša v odstotkih vsote vseh mobilizirancev 16,2%. Poročevalec pripominja h koncu, da znašajo izgube pri častnikih 17,7%, pri moštvu brez razlike polti pa 16%. — Francoska vojna mornarica ima

nastopne izgube: Padlo je 282 častnikov in 5239 mož, dočim se pogreša 197 častnikov in 5017 mož. Skupna vsota mrtvih in pogrešanih znaša torej 10.735 ljudi. Ker je bilo mobiliziranih k mornarici 215.000 mož s častniki vred, je odstotek definitivnih izgub pri mornarici 4,9%. Vsota definitivnih izgub pri vojski na kopnem in pri mornarici znaša torej 1.365.735 častnikov in mož.

Italijani odpošljejo potovalno misijo v Ameriko.

LDU. Milan, 4. (Brezlično.) Kakor poroča »Il Popolo Romano«, bo italijanska oklopna »Cavour« v kratkem nastopila na potovanje v pristanišča Severne Amerike, kjer bo izvrševala zelo važno misijo. Obiskala bo vsa severno-ameriška obmorska mesta, kjer so močne italijanske kolonije.

Bosanske metode.

Rudarji, pozor!

Tudi v Bosni je že od nekdaj navada, da se ravna z delavstvom pravično in demokratično. Dobili smo tle dni od tam poročilo, ki je od začetka do konca pravi slavošev naših kapitalistov in naših oblasti. Vse slovenske rudarje moramo tu izrecno opozoriti na dogodke v Kreki pri Tuzli v Bosni, da se znajo ravnati v slučaju, da bi jih hotel kdo tla zvabiti. Zgodilo se je namreč: Zaupniki rudarjev, ki so bili zaposleni v premo-govnikih v Kreki pri Tuzli, so bili podjetnikom najbrže zelo ne ljubili. Dali so jih kratkoma zapreti. Rudarji, vsega skupaj jih je tam okrog 1500, so nato intervenirali in prosili, da naj se zaupnike izpusti. Bilo je vse zastoj. Držali so trdo na svoje žrtve. Zaposleni rudarji so nato stopili solidarno vsi v stavko. Podjetje se pa ni hotelo z njimi niti pogajati. Postalo je rajše okrog svoje inženirje, da dobe drugod kaj ljudi, ki bi bili pripravljeni krumiriti. Eden takih inženirjev jih je baje dobil pri nas okrog 200, ki pa najbrže niso niti rudarji.

Ko so pa prišli ti ljudje v kraj, je ravnateljstvo premogokopa dalo poklicati vojaštvo, ki je obkolilo stanovanja tamošnjih rudarjev in jih poglavo z družinami vred na cesto. V ta stanovanja so nato namestili one ljudi, ki so jih dobili pri nas in drugod. Tisti, ki pa sedaj delajo tam, se vedno pod vojaškim nadzorstvom. Nesrečni bosanski rudarji nimajo dovolj besed proti brutalnemu, nečloveškemu postopanju ravnateljstva. V zadevi bodo intervenirali tudi socialistični poslanci.

Vse slovenske rudarje in sploh vse one, ki bi se jih vabilo, da sprejmejo dele v Kreki ali drugod po Bosni, opozarjamo tem potem, da ni v njihovem interesu, da gredo tja. Sploh naj se sedaj vsakdo izogiba premogovnikom v Bosni vobče. Ta provinca je sedaj za rudarje zaprta. Slovenski rudarji, ne sprejmite dela tam; bodite obozrati pred vsimi raznimi tozadevnimi vabami in inse-rati!

Dnevne vesti.

Zganite se!

Večkrat smo že govorili o nesrečni stanovanjski bedi. Zanjti so imeli državni uslužbenci tudi tozadevni shod v Mestnem domu in predlagali več sklepov za odpravo

stanovanjske bede. Narodoljubni »Narod« pa je prišel in vam s par kratkimi noticami celo stvar lepo zamazal, tako da je vsa stvar z magistratom vred zopet zasmrčala. Za občino je to že škandalozno, da ničesar ne ukrene! Ali čaka magistrat, da pridejo ljudje razgrajati pred rotovž?

Ali vam je vseeno, če ubogi ljudje po zimi zmrzujejo in nazadnje zmrznejo v železniških vozovih? Menda bi to najraje imeli, da bi se iznebili sitnih muh...

Podaljšanje policijske ure za kavarno.

Od včeraj naprej se podaljša policijska ura za kavarne do 24. ure; za gostilne ostanje dosedaj predpisi v veljavi.

Drobno.

Imenovanja v finančni službi. Gospod finančni minister je imenoval finančne tajnike: dr. Karla Novotnyja, dr. Ljudevita Brenceta, Emila Kandareta in Ivana Džica za finančne svetnike v VII. činovnem razredu; finančna komisarija: dr. Roberta Eržena in dr. Ljudevita Valjavca za finančna tajnika v VIII. činovnem razredu; finančne konceptiste: Josipa Sattlerja, Konrada Šmida, dr. Roberta Tomšiča, dr. Ljudevita Ladiho in dr. Bogomila Pavliča za finančne komisarije v IX. čin. razredu; za provizorične konceptiste v X. činovnem razredu pa finančne konceptne praktikante: Ivana Volčiča, dr. Avgusta Pavličiča, dr. Frana Stegenška in dr. Antona Mateliča.

Zagreško pivo oljejo lahko tudi abstinenti. »Narodna Politika« poroča: Pred nekaj dnevi je prišel v Zagreb gospodarski strokovnjak in profesor kemije na višji gospodarski šoli. Analiziral je pivo zagreške pivovarne, da določi, koliko alkohola se nahaja v tem pivu. Rezultat ga je zelo iznenadil, ker je v pivu, ki ga je analiziral, našel 0% alkohola. Seveda se je takoj zavedel situacije in rekel, da ni potreba v Zagrebu ustanovitve tovarne brezalkoholnih pijač, ker dobavlja zagreška pivovarna pivo, katerega lahko pijejo tudi abstinenti.

Pri nekem aretovancu so se našli sledeči predmeti, kateri izvajajo najbrže od kake tatvine: 1. 1 srebrna novica iz zlate Marije Terezije leta 1774. v velikosti starega goldinarja, na jedni strani dvo-glavi avstrijski orel, na drugi pre-križani butari (?), v vsakem od nastalih 4 polj jedna krona. 2. srebrni tolar v velikosti 5kronskega tolarja iz zlate Franca II. iz leta 1793, na eni strani glava Franca II., na drugi prav podoben ornament kakor pod 1. 3. Smarna petica iz leta 1745. 4. Smarna petica iz leta 1794. z glavo Franca II. 5. srebrni tolar, na eni strani glava Frid. Avgusta, kralja Saksonega, na drugi strani grb, okoli njega napis: »Zehn eine feine Mark 1811«. 6. približno enak tolar na eni strani z glavo Friderika II. Avgusta, kralja Saksonega, na drugi strani grb, okoli njega napis: »Zehn eine feine Mark 1820«. 7. dvajsetica iz leta 1832, na eni strani glava Franca I. ces. avstr., na drugi z dvo-glavim orlom. 8. 2kronski novic iz leta 1912. 9. 1kronski novic iz leta 1915. 10. jedna možka srednja velika srebrna ura, remonter, jeden pokrov rimske številke, precej veliko na belem pasu, okoli vsih kazalcev mal bel krog; medtem

krogom in številkami ter ob zunanem robu številčnega pasa rumen pas, od kojih je notranji okrašen s cveticami. Na zadnji strani ure t. j. na pokrovu je urezan konj, ki dirja od leve na desno. Ura ima na notranji strani pokrova zaznamovano število (katera se za sedaj ne imenuje). 11. 3 bankovci à 50 K, 13 bankovcev à 20 K, 1 bankovec à 10 K, 1 rdeč bankovec à 2 K, 1 višnjevi bankovec à 2 K, 2 bankovci à 1 K. — Vsakdo, komur bi bilo o pogrešitvi ali tatvini teh predmetov kaj znano, naj to javi najbližnji orož. postaji, ali pa vojaškemu sodišču v Ljubljani ad S 284/19.

Pevska vala Splošne železničarske organizacije Spodnja Šiška se vrši jutri, 6. t. m. ob 13. uri: po vaji izlet po dogovoru. Na mnogobrojno udeležbo, katere bi bila dolžnost vsakega pevca vabi Mirko. — Mestna trgovska šola v Celju. Vpisovanje v dvorazredno deško trgovsko šolo in pripravljalni letnik, ter v dvorazredno deškiško trgovsko šolo za šolsko leto 1919/20, se vrši 16. in 17. septembra 1919 od 9. do 12. ure ter od 15. do 17. ure. Po-lasnila (pisnena in ustmena) o spre-jemu, stanovanju, preskrbi i. dr. daje ravnateljstvo.

Pozivni razglas. Vsled odpu-sta letnikov 1890.—1894. se na pod-stavi sklepa ministrstva za vojno in mornarico Pov. F. D. št. 19.742 in Vrhovne komande O. št. 36.483 tega leta pozivljajo s tem vsi v letih 1888. in 1889. rojeni, ki so bili svoječasno asentovani ali pa pri prebiranjih za črnovojno službo z orožjem spozna-ni sposobnosti k 2mesečni orožni vaji. Orožne vaje so oproščeni: 1. Želez-ničarji, poštni uslužbenci in rudarji. Po 1. juliju t. l. v službo sprejeti železničarji, poštni uslužbenci in ru-darji niso oproščeni in se morajo brez-pogojno pozivu odzvati. 2. Bogoslovci ter dijaki, ki obiskujejo vi-soke in srednje šole ali zavode, ki imajo po brambnem zakonu pravico do enoletne vojaške službe. 3. Oni, ki so bili pri nadprejdu (superar-bitraciji) proglašeni za vedno invali-de ali začasno premeščeni v neakti-vno razmerje, ako ta doba še ni po-tekla.

Socijalno zavarovanje.

(Donesek k osnutku zakona o delav-skem zavarovanju.)

Ze deset let imam opravka s to socijalno institucijo in sem pričal vsem mogočim slučajem, ki delavca dovedejo do tega, da išče podpore pri svoji socijalni instituciji.

Zakon, ki je pri nas še do danes v veljavi, je bil že parkrat popravljen in izpopolnjen. Dasi je ta zakon že 31 let star, vendar ima še nekaj dobrih lastnosti, s katerimi pa novi zakon kratkoma pometa.

Oglejmo si paragrafe novega zakona o Delavskem zavarovanju natančneje.

§ 1. pravi, da se zavarujejo vse osebe za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti, starosti in da se uvede posmrtno zavarovanje za svojece zavarovanih oseb.

§ 2. pravi, da je urejeno zavarovanje s tem zakonom le za bolezni in nezgodo, medtem ko bo za ostale predpisan statut.

Čemu cepiti način zavarovanja? Zakaj osnovati nove zavode? Mne-nja sem, da isti uradnik, ki bo pred-pisal prispevke za bolniško in nezgodno zavarovanje, ne bo veliko več zamudil, če pripiše še za ostale

načine zavarovanja — prispevke na istem računu. Čemu je treba tedaj novih zavodov, novih direktorjev in vsega tega upravnega aparata? Saj mi ne zahtevamo, da se naj le zato vpelje socijalno zavarovanje, da se preskrbi zopet nekaj uradnikov!

§ 5. pravi, da niso podvrženi za-varovanju poljedelski delavci, zaposleni na ladjah itd.

Ali je poljedelski delavec manj vreden od drugega delavca, ali la-dijski delavec ne daje tudi v našem svoje telesne moči? Ali nimajo svojci teh delavcev enake pravice, kot svojci ostalih delavcev?

Kaj čudno nasprotuje § 11. osnut-ka s § 31. zakona iz leta 1888. Po novem zakonu se zahteva prijavo delavca itd. najpozneje tekem osem dni, po starem pa tekem treh dni.

Povdariti moram iz izkušnje, da gospodar rad pozabi vpisati delavca ne samo pravočasno, temveč sploh: nasprotno pa prijavlja izstop svojega delavca že v prvih 12. urah ali še celo en dan preje.

§ 11. onemogočuje redno in točno poslovanje. Vzemimo tale slučaj: Račun za pretekli mesec se odpošlje redno okoli 5. ali 6. v mesecu. Gos-podar je pa ravno tik na osmi dan prijavil izstop delavca. Sedaj je tre-ba korektur, črtanja po knjigah in če je gospodar preveč natančen, slede pritožbe na nadzorovalne oblasti in uradi imajo nepotrebno delo.

Ze a priori je rok 8 dni nesrečen, ker onemogočuje kontrolo obrata sploh. Gospodar si bo ta rok tolm-ačil po svoje, ter dejal, da je imei delavca osem dni na poizkušnji in da ga radi tega ni bilo treba zavarovati. Zopet pritožbe, neizvedbe in nepotrebno delo.

Da je stvar taka, navedem smučaj: Pri nekem trgovcu sem konstatiral, da je vajenca prijavil dva meseca pozneje. Zahteval sem seveda, da mora trgovec naknadno plačati tudi za ta dva meseca prispevke. Poslal sem mu tozadevni odlok. Pritožba se je in utemeljeval svojo pritožbo s tem, da ni primoran prijaviti učenca za ona dva meseca, ker je bil njemu ta čas na poizkušnji.

Torej rok za prijavitelje delav-se mora biti krajši.

§ 35. določa, da delavec v gospodarski polovici. — Dobro! Ali s tem izgubi delavec besedo pri vstopu in nima pravice, da bi si zavod, ki si ga je delavstvo ustanovilo, tako vodil kakor on hoče, ker bo gospodar — umevno — zahteval enake pravice.

§ 46. se osnovevali zakona ni nič višje povpel kot minister Heinold leta 1917., ki je potreboval celih 29 let, predno je povabil podporno dobo od 20 na 26 tednov. Splošno: osnutek ni nič boljši od bivšega avstrijskega zakona. Kaj naj mi pr. za-čne oni delavec, katerega bol. v traja več kot 26 tednov? Menim, če se določi podporna doba na eno ce-lo leto, da se ni nič drugega storilo, kot nekaj, kar je dolžnost socijalne zakonodaje.

§ 100. Da se osnuje državni urad za zaščito delavcev, je popolnoma pravilno, ker s tem odpadejo vse male bolniške blagajne, kjer se je podpiralo navadno vse kaj drugega, kot bolnega delavca.

Bojazen, ki sem jo imel pri § 35. se uresničuje v §§ 105. in 107.

Prepričan sem, da bo zmagalo vsaj razmerje: saj so bolniške zava-rovalnice zadeva, ki se tiče v prvi vrsti delavstva in je umestno, da si

Ona še vedno nadaljuje s svojimi obiski. In vedno poseda na moji zofi, izgovarja-joč se z boleznijo in ustrujenostjo.

Sram me je, da bi še nadalje igral plaš-čivca; ves sem pobesnel, češ, da me ponižuje. Nočem biti osumljen, da sem impotentem. In tako sem jo nekega dne posilil, ako se to ime-nuje posiljevanje...

Dvignil sem se ponosen in srečen. Zadovo-ljen sem sam s sabo, kot da sem odplačal žen-ski svoj dolg.

Ona pa je vsa poparjena in vzdihuje:

— Kaj je postalo iz ponosne baronice? Objel jo je strah pred posledicami. Njen potrli obraz je razodeval grenko razočaranje, ki nastopa vedno, ako hočeš uživati ljubezen ob prvi priliki brez potrebnega mira.

— To je vse?

Odšla je s počasnimi koraki; skozi okno sem gledal za njo, dokler se ni zavila ulica. Tudi jaz sem vzdihoval:

— To je vse?

Sin iz ljudstva si je podjarmil belo kožo, meščanski sin si je priboril ljubezen plemiške ženske; svinjski pastir je pomešal svojo kri s krvi princeze. Toda za kakšno ceno!

... Nastal je vihar. Klepetanje, opravljanje, obrekovanje. Dobro ime baronice je v ne-varnosti.

Njena mati me je prosila, naj jo obiščem. Šel sem tja.

— Ali je res, da ljubite mojo hčer?

— Res je.

— In vas ni sram?...

— V čast si štejem.

— Rekla mi je, da je zaljubljena v vas.

— Vedel sem. Zelo žal mi je zanjo, žal mi je morebitnih posledic, ampak kaj naj storim? Ljubiva se. To je brez dvoma obžalova-nja vredno, toda midva nisva kriva, ne ona ne jaz. Takoj ko sva opazila, kaj preti, sva opom-nila barona. Ali ni bilo to korektno ravnanje? Ali nisva izpolnila forme?

— Na vašem ravnanju nimam resnično ničesar grajati, toda jaz moram braniti čast svoje hčere, njenega otroka in rodbine! Vi nas vendar nečete uničiti?

In stara sirota je pričela plakati. Na eno samo karto je stavila svoje življenje; plemiška poroka hčere, da dobi rodbina zopet plemiško ime. Vzbuja mi je sočutje in podlegel sem njeni bolečini.

— Ukazujte, milostljivje; pokorim se vam

— Bežite od tod, odstranite se, odidite!

— Obljubim vam, toda le pod enim po-gojem.

— In ta je?

— Da prosite gospodično Matildo, naj se vrne k njenim staršem.

— Jeli to obtožba?

— Še več, denunciacija. Zakaj zdi se mi, da vem, da njeno bivanje pri baronovih ne služi v prosep zakonske sreče.

— Soglašam. Oh, to čemle prav pošteno

ju povem svoje mnenje. In vi, vi odpustite

jutri?

— Še danes zvečer!

Ko sva se zedinila tako daleč, je prišla baronica in posegla brez prehoda v naš po-govor.

— Tukaj ostanete, jaz hočem! mi je uka-zala. Matilda naj gre.

— Čemu? je vprašala mati začudeno.

— Ker sem se odločila, da se dam ločiti. Gustav je pri Matildinem očimu ravnal z mano kot z izgubljenko. Pokazati jim hočem, da se varajo!

Kako pretresljiv prizor! Katera kirurški-na operacija je tako bolesta kakor če se raz-trgajo vezi, ki spajajo člane iste rodbine! Vse strasti se vzbudijo, vse strasti, ki leže skrite na dnu duše.

Baronica me je povedla v stran in mi spo-ročila vsebino pisma, ki ga je baron pisal Ma-tildi; v njem je blatil naju in priznaval mila-demu dekletu svojo večno ljubezen, in sicer v izrazih, ki pričajo, da naju je od prvega hipa gojiljal...

... Kar men se je zdaj izobličil o trdno skalo, ki se neprestano vali in drobi pod sabo kri-ve in nekrive.

Sledilo je večno prihanje in odhajanje. ne da bi se moglo upati na kak uspeh.

Zadela nas je nova nesreča. Banka letos ne izplačuje dividend in polom je neizogiben. Beda preti, zato smo porabili ta dogodek, da sklenemo ločitev, ker baron ne mara več

vzdrževati svoje rodbine. Da bi izbrisal vsak sled, je vprašal baron svojega polkovnika, ako bi se lahko ostal pri polku, v slučaju da gre njegova žena k gledališču. Ta mu je namignil, da to ni mogoče. To je bila lepa priložnost, da smo udrihali po aristokratskih predsodkih.

Tekom tega časa je stanovanje baronica, ki si je združila izpuščaj na maternici, v svojem zakonskem stanovanju, toda telesno ločeno od svojega moža. Vedno bolna, razburjena, mra-žna, se je upirala, ako sem jo poskušal obra-biti. Vse mogoče sem storil, da bi vili vanjo od obilice svoje mladeniške samozavesti. Nasil-ka! sem ji bodočnost umetnikova, prosto živ-ljenje v lastni sobi, kakršna je moja, kjer lo-življala telesno in duševno prostost. Poslušala me je, toda ne da bi mi odgovorila. Zdelo se je, da jo množica mojih besed galvanizira na lik magnetičnemu toku; toda ne pronikne v njeno mišljenje.

Načrt za ločitev je napravljen tako-le: Ko bodo izpolnjene postavne določbe, se pre-seli baronica v Kopenhagen, kjer biva njen stric. Tamošnji švedski konzul jo bo opozoril, naj se vrne v svoj zakonski dom. Tedaj izrazi ona konzulu željo, da se da ločiti. Potem je prosta in lahko odloča o svoji bodočnosti. Vred-se v Štokholm. Doda ostane njenemu možu, pravtako sobna oprava, izvzemši nekaj ma-lega; baron obdrži otroka, dokler se vzgoji, ne poroči, dočim se baronici prizna pravica, da vidi vsak dan svoje dete.

(Dalje prih.)

delavstvo uredi ta zavod tako, kakor samo hoče in ga bo zato tudi znalo najbolje urediti.

Zdravniki okrožnih uradov tvorijo stalen zdravniški svet. Ta je zastopnik v ravnanju s temi člani.

Tu manjka torej enaka pravica za nameščenice, ker če se da zdravnikom, ki so honorirani, aktivno pravico pri zavodu, jo je treba priznati tudi uradništvu.

V osnutku zakona je opaziti, da so upoštevane večinoma razmere, ki vladajo na Hrvaškem, medtem ko se na naše razmere ni še posebej oziralo.

Upam, da bo minister za socialno politiko še enkrat temeljito preučeval ta zakon in pri tem uvaževal onega, ki ga je izdelal referent pri ljubljanskem poverjeništvu za socialno skrb.

Socialni zakon bi bilo urediti:

1. da se zavaruje vse delavstvo.
2. da se odpravi vsak druga način zavarovanja, potem drugih blagajen in zavodov.
3. pravica do podpore naj se raztegne na 52 tednov za člane, za svoje članove pa na 26 tednov s pravico do zdravstva, zdravil in porodnice.
4. V upravi naj bo zastopano delavstvo v dveh tretjinah, delodajalci pa v eni tretjini.

Ko bo dotiskan osnutek, izpregovorimo o njem še enkrat.

Josip Rože.

Izprememba in dopolnitev zakona o narodnih šolah.

Narodnemu predstavništvu sta bila stavljeni, kakor smo že poročali, o preureditvi zakona o narodnih šolah dva predloga in sicer eden od strani ministrstva za prosveto, drugi pa od strani odbora za pričevanje dotičnih zakonskih predlogov. Narodno predstavništvo je prejelo tozadevni predlog odbora, ki so glasovali tudi naši poslanci. Jlasni se:

Člen 1.

Izstopajoč od čl. 29. zakona o narodnih šolah kakor tudi čl. 7. zakona o ureditvi šolskega dela radi vojne in njenih posledic, bo lahko stalni učitelj (učiteljica), ki vsled vojne ni mogel položiti praktični izpita, položiti istega v roku dveh let po demobilizaciji. Nova pravila za poučitev teh izpitolov z ozirom na položaj povzročen po vojni bo določil minister prosvete. Vsi bodo do tega roka imeli pravico do perijodičnih povišanj, če v času uveljavljenja tega zakona služijo najmanj pet let in izpolnjujejo ostale pogoje čl. 26. zakona o narodnih šolah.

Člen 2.

Letna plača takega stalnega učitelja (učiteljice) bo enaka plači učitelja po prvem povišanju, če bo ob uveljavljanju tega zakona služil manj kot 10 let; če pa bo služil nad 10 let, mu bo enaka plači stalnega učitelja drugega perijodičnega povišanja.

Člen 3.

Stalni učitelj (učiteljica), kateri dobi na ta način pravico do povišanja, a v dvehletnem roku od končane demobilizacije ne bo položil praktični izpita, ostane še nadalje s plačo, ki jo je po tem zakonu dobil do naknadno položenega izpita. Čas po demobilizaciji do naknadno položenega izpita se mu ne vračuna pri povišanju. Drugi čas stalne učiteljske službe se bo računal po položnem izpitu za osebno pokojnino in perijodično povišanje po čl. 8. teh sprememb.

Člen 4.

Oredbe čl. 1., 2. in 3. tega zakona so v prid samo onim stalnim učiteljem (učiteljicam), ki so do 1. maja 1912. leta služili nad pet let.

Člen 5.

Izstopajoč od čl. 30. zakona o narodnih šolah postanejo začasni učitelji (učiteljice) narodnih šol z kvalifikacijami predvidenimi v členu tega zakona, če imajo ob uveljavljanju zakona najmanj pet let nastanitvene službe, stalni učitelj (učiteljica) s plačo stalnega učitelja s prvim povišanjem s tem, da tekem dveh let po demobilizaciji položi učiteljski izpit, strokovni in praktični. Ko bo položil oba izpita se mu vračuna za perijodično povišanje in osebno pokojnino ves čas od 12. julija 1914. I. krogno od imenovanja.

Čas po preteku dvehletnega roka do položanja praktičnega izpita se mu ne vračuna ne za osebno pokojnino, ne za perijodično povišanje.

Člen 6.

Naredba čl. 4. tega zakona more koristiti samo onemu učitelju (učiteljici), ki bo imel do 1. maja 1912. I. nad pet službenih let.

Člen 7.

Naredbe členov tega zakona morejo koristiti samo oni osebi, omenjeni v zadnjem odstavku čl. 33. zakona o narodnih šolah, če izpolnjujejo, oz. kadar izpolne pogodbe predpisane v členu 1., 2. in 3. tega zakona.

Člen 8.

Člen 33. zakona o narodnih šolah se spremeni in glasi:

Učitelji (učiteljice) so državni uradniki. Stalnim učiteljem (učiteljicam) je začetna letna plača 2400 dinarjev, a za tem se zviša po perijodičnih poviških, katerih je devet. Prvih osem je po 300 dinarjev letno, a zadnji 200 dinarjev.

Poviški se dobivajo po preteku vsakega tretjega službenega leta, tako da bo zadnja plača 5000 dinarjev.

Ko učitelj (učiteljica) izvrši 32 službenih let, se more vpokojiti s plačo 5000 dinarjev. Onim, kateri bodo delali v šoli nad 32 let, se jim da letni dodatek 400 dinarjev.

Stalni učitelj (učiteljica) se more vpokojiti tudi po preteku 10 službenih let, v slučaju duševne ali telesne nesposobnosti, ter dobi tedaj 40% od svoje sistematične plače, a za vsako leto nad 10 letne službe se poviša pokojnina za 2,72%. O tem rešuje minister po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta, a na podlagi potrebnih dokazil, ki jih pošlje šolski nadzornik.

Stalni nastavljenici, ki služijo pod deset let, morejo dobiti v slučaju bolezni državno vzdrževalnino, in sicer 30% od zadnje plače.

Isto plačo in pravico imajo stalni učitelji (učiteljice) službojuči v zavodu »Društvo Kralj Dečanski«, v domu za sirote in v šoli mladoletnih obsojencev ter v sličnih zavodih.

Člen 39. zakona o narodnih šolah se spremeni in glasi: Začasnim učiteljem (učiteljicam) odnase letna plača 1600 dinarjev in brezplačno stanovanje in kurjava. Do pokojnine in povišanja nimajo pravice.

Člen 41. zakona o narodnih šolah se spremeni in glasi:

Začetna letna plača namestnika znaša 1200 dinarjev letno.

Po preteku vsakega četrtega leta dobe povišek 300 dinarjev. Teh poviškov je trije, tako da znaša zadnja plača 2100 dinarjev, a po preteku 35 službenih let se isto plačo vpokoji. Pravico do pokojnine dobe po preteku 10 let stalne službe, in sicer prvih deset let 40% plače, a za vsako nadaljnje leto po 2,4%. Pokojnino more dobiti samo v slučaju bolezni in nesposobnosti za delo.

Člen 9.

Stalni učitelji (učiteljice) po naredbi za nastavljenice narodnih šol južne Srbije od 1. julija 1910. in premembam iste naredbe, službojuči od 1. oktobra 1907. leta, kakor tudi oni učitelji (učiteljice), ki so do osvobodjenja služili vsaj deset let z dobro oceno dela v občini, se izenačijo v vsem z učitelji (učiteljicami) v čl. 29. zak. o narodnih šolah; Oprostje se izpita, če so jih imeli položiti in se jim plača po čl. 8. teh sprememb.

Njim se vsa leta vračunajo za pokojnino in povišanje po premembli čl. 33. zakona o narodnih šolah.

Vsi učitelji, ki so izvršili bogoslovsko učiteljsko šolo v Prizrenu in nastavljeni od 1. oktobra 1907. I. nadalje kakor tudi drugi učitelji (učiteljice) iz točke 3. in 4. omenjenih naredb za nastavljenice južne Srbije ter premembe iste, imenovani za učitelje (učiteljice) od 1. oktobra 1907. leta do osvobodjenja teh krajev, se premeste za stalne učitelje (učiteljice) s plačo enako službojučim letom, pod pogojem, da v teku dveh let po demobilizaciji položijo praktični učiteljski izpit.

V službena leta za pokojnino in povišanje se jim vračuna ves čas službovanja z omejitvijo odstavka 2. čl. 5. teh sprememb.

Z odredbo čl. 5. teh sprememb, ne oziraje se na čas službovanja, se morejo okoristiti učiteljski zastopniki I. in II. razreda po pravilniku za učiteljske zastopnike (zastopnice) v južni Srbiji. Oni, ki te izpite položijo v teku treh let po izvršeni demobilizaciji, se imenujejo stalnim učiteljem (učiteljicam) in plača se jim računa, priznavajoč jim največ deset let dotedanje službe v leta stalne učiteljske službe, brez pravice na naknado za pretekli čas, ali da vplača v pokojninski fond. Oni, ki te izpite ne položijo v določenem roku, kakor tudi učiteljskim namestnikom (cam) III. in IV. razreda po omenjenem pravilniku, se zviša osnovna plača za 50%, a povišanja jim ostanejo ista.

Za vse ostale učitelje (učiteljice) iz južne Srbije, pooblašča se minister prosvete preko glavnega pro-

svetnega sveta, da odredi komisijo, ki bo po premembah tega zakona o narodnih šolah, a napram kvalifikaciji dotičnih učiteljev (učiteljic) in njihovega dela, regulirala njihove položaje. Ureditvi in pravilnik naj služi za podlago in pri reguliranju onih slučajev, na katere se niso preje nanašali.

Člen 10.

Vse odredbe o plačah po teh premembah so veljavne v celem za vse učitelje (učiteljice) kraljestva SHS in se razširijo na iste najpozneje do 1. decembra t. l.

Člen 11.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga Narodno predstavništvo sprejme in kralj podpiše.

Proračun države SHS in soc. demokracija.

Povpraševanje po tem veleznimivem, v lični brošuri izišlem govoru sodruga Antona Kristana proti proračunu, je veliko. Vsak sodrug, ki hoče dobiti vpogled v delovanje naše belgrijske vlade in parlamenta, v naše narodno gospodarstvo — vsakdo, ki hoče izvedeti vzroke nazadovanja naše industrije — sploh vsakdo, ki hoče vedeti, kaj se pri nas dela in ne dela, mora brati to brošuro.

Naročiti si jo mora takoj pri upravi »Napreja«, ker je naklada zelo majhna. Cena brošure je 1 krono.

Strokovno gibanje.

Sodrug, odborniki in znanstveniki Spl. žel. org. skup. I. se vabijo na selo, ki se vrši v soboto dne 5. t. m. ob 19. uri zvečer v društvenih prostorih v Mahrovici. Priidite točno.

Slike udeležencev strokovnega kongresa so gotove in jih dobe naročniki v strokovnem tiskarstvu Šelenburgova ulica št. 6. II. nadst.

Vestnik »Svobode«.

Dramatični odsek »Svobode« priredi v soboto in nedeljo, dne 12. in 13. junija v dramskem gledališču dve predstavi. Vsako krat ob 20. uri zvečer. Vstopnice se dobe od jutri naprej v Šelenburgovi ulici 6. II. nadstropje.

Ptujske novice.

Te dni se bo začelo deliti za revne otroke kakao, sladkor, riž in kondenzirano mleko. Sosvet je izvolil komisijo, ki ima nalogo ta živila razdeliti. To blago izvira od ameriške akcije za prehrano revnih otrok.

V nedeljo se vrši prva seja ožjega odbora politične organizacije.

Sodrug, odborniki naj se je polnoštevilno udeležijo. Začetek seje je ob 10. uri dopoldne v prostorih okr. bolniške blagajne.

Kultura.

»Svoboda«, družinski list. Izšla je 6. številka. Vsebinska je zelo zanimiva in poučljiva ter obsega sledeče: Iv. Albrecht priobčuje par lepih »Koroških pesmi« in »Odlomke iz tujega dnevnika«. Vera Kesler-Albrechtova je zastopana s pesmijo »Na Bledu«. Fran Erjavac z »Motivom iz Istre«. Janko Podtropski prinaša pesem »Vzdih«. Filip Uratnik nadaljuje študijo »Temeljni nauk o socializmu«, kjer obravnava premoženjske razlike in njih posledice; Fran Albrecht pa nadaljuje svoj ljubezenski poem »Mladi Jurec«.

Sodrug, sodružice, naročajte se na mesečnik »Svoboda« ter pristežite k društvu! Vsak član društva dobiva list brezplačno. Družinski list »Svoboda« vedno bolj napreduje, prinaša dela izpod peresa naših največjih pisateljev in pesnikov. Celoletna naročnina znaša 12 K. Naroča se pri tiskarstvu »Svoboda«, Šelenburgova ulica 6.

Mlada, izvzredna izborna srbska umetnica Milan in Dušan Jovanović priredita v ponedeljek, 7. julija zvečer ob 20. uri v Unionski dvorani na mnogostransko, od občinstva izraženo željo še drugi koncert s povsem novim repertoarom. Vstopnice se dobivajo od sobote opoldne naprej v trafiki v Prešernovi ulici 54.

Socijalistična premoč v kongresni Poljski.

Boji med strankami na Poljskem se postručejo. Socijalistične stranke imajo v kongresni Poljski premoč in meščanske stranke se bojijo, da se ne razširi socijalistični vpliv tudi na

ostale poljske pokrajine. Meščanske stranke nameravajo rabiti najskrajnejša sredstva, da to preprečijo. »Kurier Codzienny«, glasilo narodno-demokratske stranke, piše o tem: »Poznanjska je napravila prav moder korak, ko je ohranila svojo neodvisnost. Galicija mora napraviti isto, ako noče, da postane žrtev socijalistične bolezni, ki se širi s kongresne Poljske. Galicija mora postati samostojna, ker preteče še mnogo časa, da se bo moglo uvesti enotno upravo, zakone itd.« Socijalno-demokratsko glasilo »Naprzód« pa napada radi tega narodno demokracijo in pravi: »Poljski »napredek« dve anarhiji: boljševiska in narodno-demokratska, druga je pa hušča od prve.« Enako je tudi »Czas« v tem oziru proti narodni demokraciji in pravi, da bi bila vsaka vrnitev k stanju, v katerem se je nahajala Poljska za delovanja likvidacijske komisije, en korak nazaj. — K poročilu, da so sklenili galiski poslanci na svojih posvetovanjih v Varšavi zahtevati popolno samostojnost Galicije, pripominjajo listi: »To poročilo je ali popolnoma neresnično ali pa ti poslanci ne spadajo med dalekovidne politike.«

Socijalizacija hiš na Ogrskem.

Oni posestniki hiš na Ogrskem, ki so mogli dokazati, da so si hišo pridobili z lastnim delom, so mogli ostati še naprej imetelji hiš. Vse druge hiše v Budimpešti in okolici ter v ostalih pokrajinskih mestih so pa bile socijalizirane. Najemnine pobirajo banke in poštne hranilnice za sovjetsko republiko. Najemnine v maju so znašale v Budimpešti 16 milijonov kron, od katerih je 11 milijonov kron porabljen za vzdrževanje hiš. V Budimpešti je bilo socijaliziranih okoli 2000 hiš.

Banke na Ogrskem.

Na zboru svetov je referiral ljudski komisar Varga o gospodarskem delovanju madžarske vlade. O denarnih zavodih je izjavil med drugim sledeče: »Naše prvo delo v gospodarstvu se je tikalo razlastitve, oziroma uvedbe delavske uprave v denarnih zavodih. To delo smo tudi skoro popolnoma dokončali in danes se nahaja okoli 800 denarnih zavodov s podružnicami v upravi diktature proletarijata. S tem, da smo odvzeli kapitalistom njihove denarne dohodke, smo mogli omejiti protirevolucionarne tendence.« V zadnjem času so si izvolili vsi denarni zavodi svoje delavske svete in zaupniške odbore. Volitve je kontrolirala strokovna organizacija »delavstva denarnih zavodov« in izvoljeni upravljajo banke tako kot so jih upravljali preje člani upravnih svetov. V prostorih ogrske banke so uredili strokovno bralnico.

Gospodarstvo.

Belo apno, Trboveljska premočkopna družba naznanja, da ji je sedaj možno postreči cenj, odjemalcem v doglednem času z njenim najboljšim zagorskim belim apnom. — Tozadevna cenj, naročila naj se blagovoljno naslovijo na reprezentanco, Ljubljana, Kraljeva ulica 13.

Avstro-ogrsko banka brez zlata. 20. m. m. so odpeljali iz palače Avstro-ogrsko banke v Herrengasse na Dunaju zadnje ostanke njene zlate zaloge »neznano kam«. Potemtakem nima sedaj Avstro-ogrsko banka nobenega jamstva več za svoje bankovce, katerih je izdala za nad 40 milijard kron.

Sladkorne colnine na Angliškem. Anglija je upeljala colnine, ki se bodo ravnale po deželah, od koder je sladkor prišel. Najnižje colnine bodo za trsni sladkor, ki prihaja iz angleških kolonij. Višje bodo za sladkor iz zavezniških dežel (med temi je tudi Češka). Najvišje colnine pa bodo za sladkor iz Nemčije, Nemške Avstrije in Ogrske.

Izpred sodišča.

Tatvina konj in tobaka.

Včeraj se je vršila pred ljubljansko poroto razprava proti Ivanu S., rojenemu 1. 1902. v Ljubljani, Miroslavu P., rojenemu 1900. I. v Sp. Šiški, Antonu Srebotnjaku, rojenemu 1880. I. v Predjambi pri Postojni, Fr. Krejačiču, rojenemu 1878. I. na Slovenskem. Imenovani so v družbi hot ratinski tovarniš dne 23. decembra 1918. I. ukradli v Ljubljani Ivanu Riharju dva v lahek voz vprežena konja v skupni vrednosti nad 4000 K. Ivan S. je pa še vrtil tega v družbi L. Sitarja, Ludvika S. in Cirila Sattlerja kot tatinski tovariš ukradel iz

skladišča tobačne tovarne v Ljubljani začetkom oktobra I. I. tobakovo listje v vrednosti okoli 12.500 K.

Dne 23. decembra ob pol 6. uri zvečer sta bila odpeljana izpred glavnega kolodvora dva v lahek voz vprežena konja. Po izpovedbi obtožencev so prišli konji sami pred hotel Ilirija na Kolodvorski ulici, na kar jih je P. na ukaz Krejačiča pripeljal na dvorišče Ilirije. Nato so že drugi dan odpeljali Krejačič, P. in S. s konji in vozom, po naročilu Srebotnjaka, ki je juma tudi ponaredil službovnico »Autokadra« ter fingiral ime načelnika, v Ribnici k posestniku Henc, da kupi konje skupno z vozom. Naročil juma je, da naj rečeta, da so to konji, katere je včeraj dočeli gospod v Iliriji ponudil. Zastran cene se bova že sama pogodila. Krejačič je pa že na črti pota ju zapustil. P. in S. sta dospela k liču v Ribnici, kateri je pa rekel, da jih ne potrebuje. Ker nista hotela se sedaj s konji in vozom pejsati nazaj, vsled snega in mraza, sta vse zapeljala pod streho nekega drugega posestnika. Ko sta bila pri tem posestniku v sobi, je prišel orožnik, kateremu sta se morala legitimirati. Orožnik je tudi konja in voz zaplenil.

Včeraj so se vsled tega morali zagovarjati. Sodnemu senatu je predsedoval višjesodni svetnik Vegermaj, obtožbo zastopal državni pravnik Ogorevc, obtožence so zagovarjali: dr. Troc, dr. Kokalj, dr. Žirovnik, Ivan S. je oboje priznal in rekel, da je bil k tatvini tobaka zapeljani; ravnatko tudi k tatvini konj ter da sploh ni vedel, kaj je pravzaprav s temi konji. P. je rekel, da se je k temu napejal Srebotnjak in Krejačič, da so konji prišli po Kolodvorski ulici pred Ilirijo, nakar jih je po naročilu Krejačiča peljal na dvorišče. Rekel je tudi, da jim bo, če pojde vse po srce, izplačal vsem skupaj 1000 K. Krejačič se je izpovedal, da enako izrazil. Srebotnjak je pa odločno zanikal, da bi se on kaj udeležil tega nepostavnega koraka. Trdil je, da ni napisal službenice in fingiral podpis. Priče so vse izrekli, da ob času 7.—9. ure ni bilo Srebotnjaka v družbi drugih obtožencev.

Grafološki izvedenec profesor Franke je izjavil, da je pisava na potvorjeni službovnici Srebotnjakova. Nasproti tej izjavi je Sedlaček izjavil, da ni službovnice pisal Srebotnjak.

Po govoru državnega pravdnika in po govorih zagovornikov, ki so s trdnimi besedami branili obtožence in apelirali na porotnike, da natančno premislijo, preden izrečejo svojo izjavo, posebno pa, da se ozirajo na P. in S. vsi dve ravnave mladosti, so bila porotnikom stavljeni vprašanja.

Porotniki so krivdo hudodelstva tatvine Ivana S., Franca Krejačiča in Miroslava P. zanikali. Nato je sodni dvor obsodil Antona Srebotnjaka na poldrugo leto težke ječe. Zagovornik dr. Fetič je vložil ničnost.

Narodno predstavništvo.

Belgrad 8. julja. Današnja seja Narodnega predstavništva se je začela ob 16.40. Zapisnik prejšnje seje se overjuje brez opomb. — Tajnik čita nato razne prošnje, med njimi tudi predlog učiteljskih društev iz Hrvatske, da se jim prizna uradniški značaj. Krizevački administrator prosi, da se posestvo Šid izloči iz parcelacije. — Čita se zakonski načrt o kazensko-pravnem postopanju. — Poslancu Krizmanu se dovoli 14dnevni dopust. — Predsednik objavlja, da je podpredsednik dr. Korošec obolel. Poslanec Velišlav Mihajlovič vpraša ministre za vojno, za prehrano in za prosveto glode konflikcije 26 vagonov pšenice v Ubu, ki se je izvršila, ko je prišla tja naša vojska. — Minister za vojno odgovarja, da je pripravljen velik del pšenice na razpolago ravnateljstvu plena.

Minister za prosveto Davidovič odgovarja, da je ukrenil vse potrebno, da se odprejo v Ubu šole.

Poslanec Sović vpraša ministra za notranja dela glede bivšega intendantu v Šabcu in srbskega načelnika v Rogatici, ki sta ob okupaciji izvršila več zločinov proti nedolžnemu prebivalstvu.

Minister Pribečević odgovarja, da je bil intendant v Šabcu bivši avstrijski rezervni poročnik Stein, ki je po odredbi IV. armijske oblasti zaprt v Zagrebu. Proti njemu je uvedeno kazensko postopanje. V Rogatici pa je deloval neki Schalg; njegovo bivatišče je neznano, a je vse ukrenjeno, da se izve.

Posl. Stanković vpraša ministra za zdravje glede oskrbe družin v vojni padlih zdravnikov.

Minister za narodno zdravstvo dr. Krulj odgovarja, da predloži narodnemu predstavništvu zakonski načrt o tem.

Pol. Ribarac vpraša ministra za trgovino o madžarski banki v Sutohici.

Minister za trgovino Veliković odgovarja, da je odredil pregled banke, da pa je našel vse v redu. Do sedaj mu ni znano, da je bila uprava premenjena.

Posl. Nikodije Milenič vpraša ministra za vojno o poročilu nekaterih častnikov glede imenovanja šestih novih generalov.

Minister za vojno general Hadžić odgovarja, da častniške vesti niso točne.

Posl. Sušnik vpraša vojnega ministra o neenakih plačah naših častnikov. Veli, da se mora plače izenačiti.

Vojni minister odgovarja, da sprejemajo oni častniki bivše avstro-ogrsko armade, ki so sprejeti v skupno jugoslovansko vojsko, enake plače s srbskimi častniki, oni, ki še niso bili sprejeti, pa so plačani kakor častniki bivše avstro-ogrsko armade.

Posl. Vuksanović vpraša ministra za notranja dela o napredovanju Aleksandra Stevčiča, političnega pisarja, ki je bil za okupacije v bulgarski službi.

Minister Pribičević odgovarja, da je odredil preiskavo, ki je dognala, da se je Stevčič pravilno obnašal.

Posl. Rajković vpraša ministra za prosveto o želji muslimanov teveskega okrožja, da se zakon o osnovnih šolah ne sprejme za njih, dokler se to vprašanje končno ne reši.

Minister Davidović odgovarja, da je predlog sprejel in da je ukazal nadzornikom zbrati podatke o stanju učiteljev in šol.

Posl. Matić (Bunjevci) vpraša ministra Pribičevića glede neprijaznega postopanja v Banju proti tamošnjemu prebivalstvu.

Zbornica preide na dnevni red in enoglasno overi mandat poslanca dr. Barca. Nato se začne pretresati poednostnosti zakonskega predloga o izmenjavah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah. Nekateri točke so bile sprejete brez ugovora. Pri 10. točki pa je prišlo do daljše debate, katere so se udeležili poslanci dr. Laginja, dr. Subotić, dr. Miletič, Kličin in minister Davidović. Predsednik zaključil sejo.

Najnovejša poročila.

GENERALNA STAVKA FRANCOŠKEGA IN ITALIJANSKEGA PROLETARIJATA.

Pariz, 3. julija. »Il Lavoratore« poroča iz Pariza: Administrativna komisija splošne delavske konfederacije, pri kateri so zastopane francoske socialistične stranke in italijanska delavska stranka, je sklenila dvodnevno generalno stavko za 20. in 21. julija, da protestira proti intervencijam alijanih držav v Rusiji in zahteva splošno demobilizacijo.

PORTUGALSKA PRIZNALA JUGOSLAVIJO.

LDU, Belgrad, 3. Portugalska vlada je službeno priznala kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

DROBNE VESTI IZ BELGRADA.

LDU, Belgrad, 4. Dr. Viljem Baltić, dosednji nadzornik II. razreda v ministrstvu za notranja dela, je imenovan nadzornikom X. razreda v istem ministrstvu.

LDU, Belgrad, 3. Minister za prehrano in obnovu zemlje dr. Korošec je ponudil belgradski občini oclja po vrlo nizki ceni. — Minister za prosveto Davidović je izdal naredbo, da se zakon o osnovnih šolah ne nanaša na muslimanske šole. V teh šolah se bo poučevalo tudi še nadalje po dosednji osnovi. — Vsak dan prihajajo predsednitvi vlade in ministrstvu za prehrano iz južne Srbije tožbe o pomanjkanju soli in drugih predmetov.

POVERJENIK ZA AGRARNO REFORMO V BUDIMPEŠTO.

LDU, Belgrad, 3. Dr. Petrovič, glavni poverjenik za agrarno reformo za virovitiško županijo, je odpotoval po uradni poslih v Budimpešto.

AVSTRIJSKO-ITALIJANSKA ZVEZA IZMIŠLJENA.

LDU, Dunaj, 4. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: Tukajšnja politična italijanska misija izjavlja, da je vest o nemško-avstrijski-italijanski vojaški zvezi izmišljena.

TUDI ITALIJA BO DELEŽNA AVSTRIJSKEGA DOLGA.

LDU, Beograd, 2. Vrhovni zakonodajni svet je odločil, da prevza-

me tudi Italija del avstrijskega državnega dolga in sicer sorazmerno po ozemlju bivše Avstro-Ogrske, ki ji pripade. Višina celokupnega avstro-ogrškega dolga, ki bo razdeljen med njene naslednice, se izračuna po oktobrskem kurzu preteklega leta.

NEMIRI VSLED DRAGINJE V ITALIJI.

LDU, Lugano, 3. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: Nemiri vsled druginje so v Italiji vedno bolj širili. Gibanje se je razširilo na mesta Forlì, Imela, Fuenza, Port impopolli, Ancona itd. Povsod so množice prisilile prodajalce, da prodajajo blago za 50 odstotkov ceneje. Kdor se brani, temu razbijejo in opleni trgovino. Povsod so prevzeli vodstvo gibanja delavski sveti, ki pozivljajo ljudstvo na disciplino z geslom: Nobenih izgrediv, revolucija je na pohodu.

SEJA NOVE ČETVORICE.

LDU, Belgrad, 3. Prva seja novega sveta petorice, v kateri se Titoni predstavi mirovni konferenci, se vrši najbrž v terek popoldne. Na njej se skoro gotovo dovrše mirovni pogoji z Nemško Avstrijo in izgotovi mirovna pogodba z Madžarsko in Bulgarsko. Nato pride na vrsto turškega vprašanja. Proučevanje turškega vprašanja bo trajalo precej dolgo, predno se najde rešitev. Šele potem bodo pozvani turški delegati, da se jim naznani rezultat.

ČEHOSLOVAKI ZASEDLI OD MADŽAROV IZPRAZNJENO OZEMLJE.

LDU, Praga, 3. (ČTU.) V zmislu pogojev, ki jih je stavil general Pelle v radiogramu z dne 29. julija so madžarski oddelki dne 2. julija dokončali svoje umikanje na zahodnem Slovaškem do meje, ki jo je bila določila mirovna konferenca. Naše čete so danes navedeno ozemlje zasedle in vkorakale v Levico in Lučenec ob navdušenih ovacijah prebivalstva.

DEFENZIVNA POGODBA MED FRANCIJO, ANGLIJO IN AMERIKO.

LDU, Saint Germain, 3. (ČTU.) Danes je bilo objavljeno besedilo defenzivne pogodbe med Francijo, Anglijo in Ameriko. Dogovorjeno je, da druge države ne bodo podpisale Francije pri vsakem nemškem napadu. Casus foederis je dan le tedaj, če bi nazad kršil nevtralnost levega renskega brega.

ZA POVODNO ZVEZO MED ČEHOSLOVAŠKO IN JUGOSLAVIJO.

LDU, Praga, 4. (ČTU.) »Tribuna« zahteva, da se med Čehoslovaško in Jugoslavijo čim najprej izvrši povodna zveza na Donavi.

TELOVADNO DRUŠTVO SOKOL I. V LJUBLJANI.

priredi v nedeljo, 6. t. m. javno telovadbo na velikem prostoru Kmetске posojilnice v Ljubljani ob Dunajski cesti nasproti kavarni Evropa. Spored: Popoldne. Ob 9. uri se prične, skušnje za popoldanski javni nastop. Popoldne. Ob 4. uri zbiranje bratskega članstva in naraščaja v društvenem lokalni trg Tabor 2. Ob pol 5. uri odhod na telovadišče. Pohod skozi mesto spremlja trobentaški zbor. Ob 5. uri javna telovadba.

Aprovizacija.

Sladkor na izkaznice št. 73, 128 in 129 se prodaja v sledečih trgovinah: Na izkaznice št. 73 pri Finžgarju v Sv. Florijana ulici. Na izkaznice št. 128 pri Marnu na Glin-

Popravila se sprejemajo. Lastna delavnica.

- IVAN JAX in sin -

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 15. LJUBLJANA
Sivalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler« : : KOLESA iz prvih tovarov Dürkopp, Styrla, Waffelnrad.

Sezona
maj - september.

Dijetetični sanatorij

Zdravniško vodstvo
Dr. Lavrič.

ROGAŠKA SLATINA

za vse kronične bolezni želodca in črevesa, jeter in ledvic, za vse bolezni preosnovne (sladkosečnost ali cukrovka, debelost), za putiko (arthritis urica, uratična diateza).

Okrepčevalne kure za bledične in slabokrvne rekonvalescente po pljučnih, srčnih boleznih in za bolne na živčevju.

Dijetetično zdravljenje po metodah prof. Dr. Noordena fizikalna terapija po načinu in običajih svetovnega zdravilišča Wiesbaden-a.

cah. Na izkaznice št. 129 pri Grošlju, Poljanska cesta 7.

Za tiskovni sklad »Napreja« smo prejeli: L. Šturm, Sarajevo, 12 K; Kunterer Anton, Laško, 20 K; Danko Rahmud, Rajhenburg, 20 K; in sicer sodrug L. S. 5 K, drugi sodrugi 15 K; Dolničar Anton, Sevnica ob Savi 2 K skupaj 54 K, prej izkazano 3184 kron 17 vin., skupna vsota 3238 K 17 vin.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Naročnik v Kamniku: Poslali ste naročnino za mesec julij dne 28. junija 1919 brez navedbe imena in naslova. Prosimo, da oboje sporočite upravi.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu se priporoča
Restavracija v Prešernovi ulici št. 9.

Kajo Deič

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 4.

priporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vsa zlatarska dela, pozlačenje posrebranje itd.

Sprejmeta se dva čevljarska pomočnika in vajenec,

ki ima veselje do čevljarske obrti.

Ivan Šuštaršič, čevljar,
Za vrtni 157, Novi Udmat (Zelena jama).

Angielska čudotvorna mast
hladi, čisti, mehča, izvlači tuje tvarine, prepreči zastrupitve krvi in operacije. Vpošilja samo proti predplačilu stanko K 8-80 za 1 dozo lekarna Thierry-ja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. Sušnik, Marijin trg št. 5 in vse druge lekarne.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
poslopije LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in plemenitih vprašanjih; izposluje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tuje denarja, postreže pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Urađuje od 8.-11. ure dop., od 3.-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Drago vam plačam

lepo, suho

lipovo cvetje!

Zbirajte ga in javite, kako množino ga imate! Vreče vam pošljem in prevzamem blago proti povzetju!

Vinko Vabič, Zalec pri Celju.

Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cene!

Naznanilo.

Tvrdba G. Tönnies, stavbno podjetje v Ljubljani, naznanja, da sta iz tvrdke izstopila gospoda Gustav in Viljem Tönnies, na novo pa je vstopil kot javni družabnik gradbeni svetnik g. Rudolf Tönnies, uradno poverjeni arhitekt in stavbni mojster v Ljubljani, do sedaj gradbeni ravnatelj bosansko-hercegovskega gradbenega delniškega društva v Sarajevu.

Tvrdo vodita od 1. maja 1919 naprej gospoda Emil Tönnies in Rudolf Tönnies kot javna družabnika.

Tvrdba prevzema v izvršbo napravo projektov, načrtov in stavb vsake stroke, v vrhulni stavbi pa kot posebnost moderna industrijska poslopja.

Vršila bode, kakor doslej, vsa prevzeta dela strogo solidno ter se priporoča za nadaljna naročila.

Stavbno podjetje G. TÖNNIES,

Dunajska cesta 35/c.

Odvetnik dr. Fran Roš

naznanja

da je otvoril svojo
pisarno v Laškem.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. Import in export

FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Priporočamo tvrdko Jos. Petelinc,

Sivalni stroji za vsako Ljubljana,

obrt in rodbinsko rabo Sv. Petra nasip št. 7.

:: ter posamezni deli, igle, olje, potrebščine za šivilje in galanterijo. ::

Državne toplice Dobrna pri Celju

(poprej Neuhaus).

Akratoterma 37° C, visoko radioaktivni vrelec. Ivrstni zdravilni uspehi pri ženskih boleznih (vnetje maternice in jajčnikov, eksudati, katar, motenje menstruacije, bledičnost, sterilizacija, slabokrvnost), živčnih boleznih (neurastenija, neuralgija, krč, pomanjkanje spanja, histerija, Basedow) protinu in revmatizmu, arteriosklerosi.

Termalne kopeli, dietno zdravljenje, masaža, zračne, peščene in solne kopeli. Kosmetika, hidroterapija.

Prijetno podnebje, krasen park in iglovinast gozd, zdraviliška godba, zdraviliška dvorana, čitalnica, knjižnica, koncerti, plesi, lawn-tenis, keglišče. Izborna prehrana, električna razsvetljava in vodovod.

Sezija: junij - oktober.

Strokovni zdravnik za ženske bolezni: Dr. Benjamin Ipavc.

Pojasnila daje topliško upraviteljstvo v Dobrni pri Celju.

Lepa polt lica in rok donaja nje lastnikom mnogo prednosti tako v zdravstvenem kot v družabnem pogledu. Fellerjevo popolnoma neškodljivo, preizkušeno »Elsa« mazilo za varstvo in nego kože odstranjuje nečistočo kože, zajeđa, oteklino, varuje proti ogorelosti, pegam, vetru, gubam, madežem itd. — Lončič močnejše vrste 6 kron. Ovoj in poštnina se posebej zaračuna, vendar najceneje.

Mesto škodljivih mil lica Fellerjevo lijeno mlečno milo »Elsa«, koje je tudi danes najceneje, vendar iste dobrote in neškodljivosti kot pred vojno. Boljšega in finejšega mila za nego kože si danes ni možno misliti.

Bujne lase »Elsa« Tanohina mazilom za rast las. Učvrščuje kožo na glavi, prepreči plešo in prerano osivelelost. Lončič močnejše vrste 6 kron. Ovoj in poštnina se računa posebej in najceneje.

Za vsakdanjo nego telesa Fellerjevo »Elsa« toaletne pastile za umivanje telesa, otročje kopeli, kot usna voda itd. Cena kartonu 1 krono 50 vin.

Jemljite seboj in nosite vedno v žepu bolečine lajšajoči, hladilni in osvežujoči Fellerjev »Elsa« mentolni dršek (Migraustift). V leseni zaklopi 2 kroni. — Izvrstno proti glavobolu, migreni, rabo se proti ubodu in vrezom. — Voda za oči (collyrium) 2 K 50 v. — Kapljice proti zobobolu 2 K 50 vin. — Pravi zagorski prsi sok proti kašlju steklenica 4 krona. Francovka v steklenicah po 6 kron in 16 kron.

Za želodec prava švedska tinktura, velika steklen. 10 K, balzam (melem) mala steklenica 2 kroni.

Kurja očesa

odstrani brez bolečin Fellerjeva turistovska tinktura »Elsa« (tekočina) s čopičem 2 K. Ovoj in poštnina po 4 kroni in 2 kroni.

Proti potenju telesa in nog Fellerjev »Elsa« prašek s pršnikom K 2. — Redilni prašek za govedo objavljen davno znana in pospeševana vrsta se zopet dobiva. Ovojček 2 K. Ovoj in poštnina se vedno računa posebej in najceneje, kolikor več se namerka naročiti, tem več se prihrani. — Naroča se pri lekarnah: Srečan V. Klemen, Ljubljana, Elsa trg 262 (Hrvaško Zagorje).

